

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 64/2026-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Čiperný lesník s. r. o.**, Šemberova 66/9, Olomouc, Česká republika, zastúpeného Advokátska kancelária Maslák, s. r. o., Šúrska 716/5, Modra, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Svk/31/2025 z 1. augusta 2025 a II. a III. výroku uznesenia Správneho súdu v Košiciach č. k. 8Sa/1/2024-184 z 11. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. novembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 4Svk/31/2025 z 1. augusta 2025 a II. a III. výrokom uznesenia správneho súdu č. k. 8Sa/1/2024-184 z 11. apríla 2025. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu, ako aj II. a III. výrok uznesenia správneho súdu a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľ podal návrh na prerušenie konania o ústavnej sťažnosti spolu s návrhom na začatie konania o súlade niektorých ustanovení a častí nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 380/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Stolica (ďalej len „nariadenie vlády č. 380/2023 Z. z.“), so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“), s ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Správa národného parku Muránska planina listom z 27. októbra 2022 oznámila sťažovateľovi ako dotknutému vlastníkovi pozemkov začiatok procesu prerokovania zámeru vyhlásenia chráneného areálu „Stolica“ (ďalej len „CHA Stolica“) v zmysle § 50 zákona o ochrane prírody a krajiny. Uvedený zámer bol zverejnený verejnou vyhláškou č. OU-KE-OSZP 1-2022/043731 z 10. októbra 2022.

3. Sťažovateľ listom z 21. novembra 2022 oznámil, že nesúhlasí s vyhlásením CHA Stolica na žiadnom zo svojich pozemkov. Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (ďalej len „žalovaný“) pozval podľa § 50 ods. 4 zákona o ochrane prírody a krajiny vlastníkov, správcov a nájomcov na prerokovanie pripomienok k zámeru, ktoré sa uskutočnilo 16. januára 2023 a na ktorom sťažovateľ zotrval na svojom nesúhlase.

4. Keďže žalovaný ďalej nekonal, tzn. nerozhodol o tom, či je nevyhnutné zaradiť pozemky sťažovateľa do zóny A s piatym stupňom ochrany, podal sťažovateľ sťažnosť pre jeho nečinnosť. Žalovaný na ňu odpovedal listom z 29. februára 2024, v ktorom uviedol, že CHA Stolica sa plne prekrýva s územím európskeho významu a chráneným vtáčím územím Muránska planina – Stolica, preto podľa § 104b ods. 5 zákona o ochrane prírody a krajiny nebolo potrebné v konaní o vyhlasovaní CHA Stolica rozhodnúť podľa § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny. Sťažovateľ podal 12. marca 2024 sťažnosť proti vybaveniu svojej sťažnosti, na ktorú žalovaný odpovedal listom z 10. mája 2024, v ktorom uviedol, že ak neexistuje povinnosť udelenia súhlasu vlastníka, nemôže existovať ani povinnosť vydať rozhodnutie orgánu ochrany prírody a krajiny o nahradení udelenia súhlasu vlastníka v zmysle § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny v spojení s § 104g ods. 7 tohto zákona.

5. Sťažovateľ podal na správnom súde proti žalovanému žalobu pre nečinnosť orgánu verejnej správy, v ktorej namietal, že žalovaný mal v rámci uvedeného administratívneho procesu spojeného s vyhlasovaním CHA Stolica vydať rozhodnutie, ktorým by bol nahradený súhlas vlastníka, ktorý nesúhlasí so zámerom.

6. Správny súd napadnutým uznesením zrušil svoje uznesenie z 10. marca 2025, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť doplniť jeho podanie o chýbajúce náležitosti (výrok I), žalobu odmietol (výrok II) a nárok na náhradu trov konania účastníkom tohto konania nepriznal (výrok III). V odôvodnení uznesenia správny súd uviedol, že postup žalovaného pri vyhlásení chráneného územia upravuje § 17 a nasl. zákona o ochrane prírody a krajiny a nadväzne na tento postup je chránený areál vyhlásený nariadením vlády (§ 21 ods. 1 tohto zákona). Vyhlásenie chráneného areálu je teda v kompetencii vlády a žalovaný realizuje len určité predbežné parciálne kompetencie (oznámenie zámeru, prerokovanie námietok podľa § 50 ods. 5 a 7 zákona o ochrane prírody a krajiny). V tomto prípade k vyhláseniu CHA Stolica vrátane určenia stupňov ochrany už došlo nariadením vlády č. 380/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2024. Správny súd konštatoval, že na podanie správnej žaloby pre nečinnosť orgánu verejnej správy spočívajúcu v tom, že žalovaný z úradnej povinnosti nezačal administratívne konanie o nahradenie súhlasu vlastníka podľa § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny, je aktívne legitimovaný len prokurátor podľa § 242 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). Z uvedeného vyvodil, že správna žaloba bola podaná zjavne neoprávnenou osobou, preto ju podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP odmietol.

7. Proti uzneseniu správneho súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f), g) a j) SSP, ktorú najvyšší správny súd napadnutým uznesením zamietol (I. výrok) a účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal (II. výrok).

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že k porušeniu ním označených práv došlo v dôsledku toho, že:

a) Súdny aplikovali ústavne nekonformný výklad § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny, preto v procese vyhlasovania CHA Stolica došlo k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva sťažovateľa v širokom rozsahu, na neobmedzenú dobu, a to bez toho, aby prebehol individuálny proces, v ktorom by sa skúmalo, či existuje na takomto obmedzení verejný záujem a obmedzenie spĺňa kritérium nevyhnutnosti. Súdny navyše nevyhoveli ani návrhu sťažovateľa na iniciovanie konania o súlade právnych predpisov v preskúvanom konaní.

b) Sťažovateľ nesúhlasí s názorom súdov, že konanie podľa druhej vety § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny je samostatným konaním odlišným od zverejnenia zámeru a prerokovania pripomienok, pričom samotný vlastník ako subjekt dotknutý vyhlásením chráneného územia s piatym stupňom ochrany nie je oprávnený domáhať sa prieskumu nekonania príslušného okresného úradu. V tejto súvislosti považoval za zmätočný aj záver najvyššieho správneho súdu v bode 62 napadnutého uznesenia, podľa ktorého ak sa podľa § 104b ods. 5 zákona o ochrane prírody a krajiny nevyžaduje súhlas vlastníka, nemôže sa vyžadovať ani rozhodnutie príslušného okresného úradu o nahradení tohto súhlasu, ktorým podľa neho ten súd posvätil toto nekonanie žalovaného ako súladné so zákonom, hoci kasačnú sťažnosť odmietol z procesných dôvodov. Prechodnými ustanoveniami § 104b ods. 5 a § 104g ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny sa nevylučuje potreba vydania rozhodnutia príslušného okresného úradu o tom, či je na konkrétnych nešťátnych pozemkoch dôvod vyhlásiť štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

c) Najvyšší správny súd nereagoval na námietku týkajúcu sa nenariadenia pojednávania.

d) K podanému návrhu na začatie konania o súlade uviedol, že prijaté nariadenie vlády č. 380/2023 Z. z. mu neumožňuje v konaní pred správnymi súdmi uspieť, pretože ani odstránenie ním namietaného pochybenia (vydanie rozhodnutia príslušným okresným úradom) s prihliadnutím na uvedené právoplatné nariadenie vlády by samo osebe nič nezmenilo. Sťažovateľ proti tomuto zásahu do jeho vlastníckeho práva všeobecne záväzným právnym predpisom nemá ako vlastník žiadny účinný prostriedok ochrany. Takémuto zásahu by v rámci procesnoprávnych záruk ochrany vlastníctva podľa čl. 20 ústavy malo predchádzať nezávislé správne konanie v záujme ochrany práv dotknutých subjektov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľa napadnutými rozhodnutiami správnych súdov, ktoré aplikovali nesprávny výklad § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny tým, že o obmedzení jeho vlastníckeho práva nebolo rozhodnuté individuálnym správnym aktom príslušného správneho orgánu, ale všeobecne záväzným právnym predpisom, proti

ktorému sťažovateľ nedisponuje žiadnym opravným prostriedkom. Sťažovateľ sa domáha „pokračovania“ v konaní podľa § 50 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny pri vyhlásení CHA Stolica, v ktorého obvode sa nachádzajú pozemky v jeho vlastníctve.

10. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a pri uplatňovaní svojich právomocí zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkový stav zistený všeobecným súdom ani jeho právne názory. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale kontrolovať zlučiteľnosť účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Konanie a rozhodnutie všeobecného súdu môže byť posúdené ako porušujúce základné práva v prípade, ak by závery, ktoré boli východiskom jeho rozhodovania, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákona všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 301/2020).

III.1. K porušeniu označených práv sťažovateľa II. a III. výrokom uznesenia správneho súdu:

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti II. a III. výroku napadnutého uznesenia správneho súdu využil dostupný právny prostriedok priznaný procesnými predpismi na ochranu jeho práv, ktorým je kasačná sťažnosť. Sťažovateľ netvrdí, že by nejakú námietku uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť už v podanej kasačnej sťažnosti.

12. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmaným výrokom uznesenia správneho súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci najvyššieho správneho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na opakovaný prieskum namietaných porušení uznesenia správneho súdu, čo zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho správneho súdu:

13. Ústavná akceptovateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia spočíva v tom, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým všeobecný súd na ich základe dospel, sú prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí vychádzať z toho, že jeho úlohou je poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán v konaní.

14. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu v kontexte sťažovateľom predloženej argumentácie. Podľa ústavného súdu najvyšší správny súd v odôvodnení napadnutého uznesenia riadne a dostatočne odpovedal na sťažovateľom v kasačnej sťažnosti predložené námietky. Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu nevykazuje znaky svojevôle či arbitrárnosti, keďže právne závery tohto súdu vychádzajú z korektnej interpretácie aplikovanej právnej normy. Adekvátnu odpoveď dostal sťažovateľ v napadnutom uznesení najvyššieho správneho súdu vo vzťahu k jeho námietkam týkajúcim sa nesprávnej aplikácie § 50 ods. 7 a § 104b ods. 5 zákona o ochrane prírody a krajiny, v rámci ktorej tento súd

poukázal na právne názory správneho súdu, s ktorými sa plne stotožnil, a konštatoval, že dotknuté konanie sa týkalo oznámenia zámeru vyhlásiť chránené územie podľa § 50 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny, na ktoré sa ustanovenia správneho poriadku nepoužijú. Následne s poukazom na § 104b ods. 5 tohto zákona dospel k záveru, že súhlas vlastníka neštátnych pozemkov podľa § 50 ods. 7 tohto zákona sa v prípade, ak ide o územie medzinárodného významu (§ 17 ods. 11 tohto zákona), nevyžaduje, z čoho potom možno vyvodit', že sa nevyžaduje ani žiadne rozhodnutie orgánu ochrany prírody a krajiny o nahradení tohto súhlasu (pozri body 61, 62 napadnutého uznesenia). V podstatnom ďalej v zhode s právnym názorom správneho súdu v bode 63 napadnutého uznesenia najvyšší správny súd uzavrel, že podľa § 242 ods. 2 SSP je len prokurátor aktívne legitimovaným subjektom na podanie žaloby v prípade administratívneho konania, ktoré orgán verejnej správy protiprávne z úradnej povinnosti nezačal, a z tohto dôvodu je potrebné sťažovateľa považovať za zjavne neoprávnenú osobu na podanie správnej žaloby.

15. Podľa ústavného súdu závery najvyššieho správneho súdu nevybočujú z rámca zákonnej a ústavnej interpretácie príslušných právnych noriem, obsahujú odpovede na sťažovateľom uplatnené kasačné námietky, ktoré možno považovať za primerané a zrozumiteľné, nevykazujúce znaky svojvôle či arbitrárnosti. Sťažovateľova argumentácia v ústavnej sťažnosti (špecifikovaná v bode II tohto uznesenia) smeruje k žiadosti o komplexné posúdenie vyriešenia jeho „problému“, ktorý spočíva aktuálne v tom, že na základe nariadenia vlády č. 380/2023 Z. z. sa jeho pozemky nachádzajú v piatom ochrannom pásme, keďže je na nich zriadený CHA Stolica. Sťažovateľ však ústavnému súdu nepredkladá v ústavnej sťažnosti žiadnu relevantnú ústavnoprávnu polemiku s nosným záverom najvyššieho správneho súdu o nedostatku jeho aktívnej vecnej legitimácie na podanie žaloby pre nečinnosť orgánu verejnej správy v danom prípade, t. j. otázku správnosti sťažovateľom zvoleného procesného postupu v záujme ochrany ním označených práv. Namiesto toho nastoľuje otázku správnosti postupu vlády pri vyhlasovaní CHA Stolica bez udelenia súhlasu sťažovateľa ako vlastníka niektorých dotknutých neštátnych pozemkov. Sťažovateľ síce logicky argumentuje, že pred vyhlásením chráneného územia (i) buď vlastník pozemkov udelí súhlas, alebo (ii) príslušný orgán štátnej správy rozhodne o nahradení súhlasu vlastníka, lebo ide o koherenciu európskej sústavy chránených území, avšak vôbec sa nebráni podstatnému záveru správnych súdov o absencii jeho vecnej legitimácie.

16. Spolu s ústavnou sťažnosťou sťažovateľ navrhuje začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy na posúdenie ústavnej súladnosti nariadenia vlády č. 380/2023 Z. z. s ústavou. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje absolútny nedostatok vecnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a podaným návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov. Z argumentácie sťažovateľa nie je jasné, akým spôsobom by zrušenie tohto normatívneho aktu vlády mohlo nastoliť odlišný právny stav a zmeniť jeho procesnú pozíciu v konaní o jeho správnej žalobe, v ktorom bolo rozhodnuté, že je neoprávnenou osobou.

17. Návrh podľa čl. 127 ods. 5 ústavy posudzuje senát ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ak ústavnú sťažnosť odmietne, nevyhovenie podanému návrhu odôvodní v uznesení o jej odmietnutí (IV. ÚS 151/2025, ZNaU 14/2025). Senát ústavného súdu, zohľadniac všetky okolnosti posudzovanej veci, dospel k záveru, že nie je dôvod na podanie návrhu na súlad právnych predpisov plénu ústavného súdu. Keďže zároveň dospel k záveru o existencii dôvodov na odmietnutie ústavnej sťažnosti vo všetkých

jej častiach, nepovažoval už za potrebné osobitne rozhodovať o zamietnutí návrhu podľa čl. 127 ods. 5 ústavy (IV. ÚS 151/2025, bod 54).

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2026

Libor Duľa
predseda senátu